

socialmedicinsk tidskrift

fyrtiosjunde årgången maj 1970 häfte 5

Industrivägen 13, Solna. Tfn 08/83 20 83
Postadress: Fack, 104 01 Stockholm 60
Postgiro 11 79

Allmän redaktion:

Claes-Göran Westrin, redaktör och ansvarig utgivare
Axel Gisslén, biträdande redaktör
Brita Bahrton, redaktionssekreterare

Redaktionsutskott:

Ragnar Berfenstam, professor i socialmedicin, Uppsala
Per Bjurulf, professor i socialmedicin, Linköping
Lars Bremberg, direktör, Stockholm
Bengt Hedlén, socialdirektör, Malmö
Olle Höök, professor i medicinsk rehabilitering, Göteborg
Gunnar Inghe, professor i socialmedicin, Stockholm
Bertil Johansson, barnavårdsdirektör, Örebro
Bengt Lindegård, professor i socialmedicin, Göteborg
Gunnar Lindgren, professor i socialmedicin, Lund
Birger Starck, socialchef, Sundsvall
Georg Svahn, avdelningschef, Göteborg

Informationsproblem på hälso- och socialvårdens områden

Detta nummer av SMT innehåller en rad artiklar, som behandlar informationsproblem på hälso- och socialvårdens område. Det är ett stort och komplicerat ämnesområde. Det har därför icke kunnat bli fråga om någon systematisk analys, endast om en belysning av några särskilt aktuella frågeställningar och förhållanden.

De flesta artiklar behandlar frågor om hälsoinformation. I den inledande artikeln skärskådar professor Per Bjurulf frågor om målsättningen, det vetenskapliga underlaget och den lämpliga utformningen av sådan information. Medicinalrådet Malcolm Tottie och byråsekreterare Anna Thille redogör för den aktuella informationsaktiviteten i Socialstyrelsens hälsoupplysningsorgan, HVUD. T. f. länsläkare Lars Himmelmann ger en översikt över hur hälsovårdsupplysningen arbetar i England, ett land som i detta avseende länge varit ett internationellt föredöme. Vidare redovisar assistent Dagmar Lagerberg resultatet av en undersökning av pressen och olycksfallen; frågeställningen vid undersökningen har varit i vad mån den vanliga pressbevakningen av dödsolycksfallen kan sägas fylla några krav på hälsoupplýsning.

Tre artiklar berör socialvårdens informationsproblematik. Informationssekreterare Birgitta Wistrand understryker hur behovet av en ökad socialpolitisk information kan ses som ett jämlikhetskrav; och att sådan information bland annat är nödvändig för att aktivera dem som allra mest behöver olika sociala nyttigheter. I en artikel av planeringschef Axel Gisslén och en intervju med socialdirektör Arne Magnusson fokuseras i första hand biverkningarna av felaktiga och snedvridna socialreportage med utgångspunkt bland annat från det mycket omskrivna Anu-fallet.

I sin helhet kan de omnämnda artiklarna på olika sätt demonstrera det komplicerade förhållande, som råder mellan "goda" och "dåliga" effekter av informationsflödet och särskilt då verkan av massmedia. Vad gäller vissa typer av socialreportage presenteras en regelrätt balansräkning i Axel Gissléns artikel; med relativt små förändringar skulle en liknande uppställning kunna göras för vissa s.k. medicinskt upplysande artiklar.

Gissléns balansräkning slutar med omdömet att "de negativa effekterna vida överstiger de positiva". För dem som instämmer i en sådan värdering uppstår givetvis frågan, hur man skall åstadkomma ett bättre tingens tillstånd. Några önskemål anmäler sig härvid relativt omedelbart; en del av dem kan anas mellan raderna eller markeras på raderna i olika artiklar i detta nummer.

Vi behöver bättre möjligheter att informera informatorerna — i pressen och andra massmedia. För att detta skall kunna ske effektivt måste vi veta mer om vilka intressen, förväntningar och normer, som styr informationen i dessa media. Av omedelbart intresse är här givetvis verkan av sådana uppenbart styrande moment som olika ekonomiska intressen eller öppet redovisade politiska värderingar. Men vi behöver också veta mer om de enskilda journalisternas eller journalistgruppernas normer och värderingar i hälsovårdsfrågor och socialvårdsfrågor.

Oavsett svaren på dessa tämligen komplicerade sociologiska frågeställningar kan vi utgå från att vi behöver bättre informationsresurser, ställda direkt till förfogande för olika samhällsorgan. Det måste även understrykas att stora sådana resurser krävs i en situation där (för att citera Arne Magnusson) samhällsverksamheten blir allt betydelsefullare för den enskilde medborgarens sätt och möjligheter att fungera i samhället — och där samtidigt denne medborgare (för att citera Malcolm Tottie) mer eller mindre automatiskt utsätts för en sannskyldig "informationsexplosion".

C.G.W.